

ยาสมุนไพรจีนที่ใช้บ่อยในการรักษาโรคเบาหวานลงไตระยะที่ 4

ภาวณิ เจริญศิริสุทธิกุล*, อุบล มะระะ, ลฎาภา คิมอิ่ง, ยุพา ศรีวิราช

คณะแพทยศาสตร์เวชศาสตร์ วิทยาลัยเชียงใหม่ เลขที่ 199 หมู่ที่ 6 ตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 57000

* ผู้รับผิดชอบบทความ: nahmoui1@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการสืบค้นเอกสารการวิจัยทางคลินิกที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาสมุนไพรจีนสำหรับรักษาโรคเบาหวานลงไตระยะที่ 4 และวิเคราะห์หลักการการใช้ยาสมุนไพรจีนรักษาโรคเบาหวานลงไตระยะที่ 4 โดยใช้วิธีการสืบค้นข้อมูลงานวิจัยที่ถูกลดทอนจากฐานข้อมูลในระบบฐานข้อมูล CNKI (China National Knowledge Infrastructure) online database ของสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งมีงานวิจัยที่สอดคล้องกับเกณฑ์การคัดเลือกทั้งหมด 71 เรื่อง จากผลการวิจัยทั้งหมดพบว่าการรักษาโรคเบาหวานลงไตระยะที่ 4 มีการใช้ยาสมุนไพรจีนที่พบบ่อยที่สุด 5 ลำดับแรก ได้แก่ หวงฉี (Huangqi) ดันเชิน (Danshen) ฟูลิง (Fuling) ชันเย่า (Shanyao) และต้าหวง (Dahuang) และพบว่ายาสมุนไพรจีนที่พบมากที่สุดคือสมุนไพรที่มีรสหวาน คุณสมบัติอุ่นกลางและเข้าเส้นลมปราณม้าม จึงทำให้เห็นได้ชัดเจนว่าหลักการการใช้ยาสมุนไพรจีนเพื่อรักษาโรคเบาหวานลงไตระยะที่ 4 จะรักษาตามกลไกพื้นฐานของโรค ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากหยางม้ามไคพร่อง โดยสรุปยาสมุนไพรจีนที่พบบ่อยมากที่สุดคือหวงฉี (Huangqi) ซึ่งมีรสหวาน คุณสมบัติอุ่นกลางและเข้าเส้นลมปราณม้ามมากที่สุด

คำสำคัญ: ยาสมุนไพรจีน, ตำรับยาจีน, หวงฉี, เบาหวานลงไตระยะที่ 4

Chinese Herbal Medicines Frequently Used to Treat Stage 4 Diabetic Nephropathy

Pawinee Charoensirisuttikul*, Ubon Mara, Ladapha Kim-ing, Yupa Sriwirat

Faculty of Oriental Medicine, Chiang Rai College 199 Moo 6, Pa O Don Chai Sub-District, Mueang District, Chiang Rai 57000, Thailand

*Corresponding author: nahmoui1@gmail.com

Abstract

The purpose of this study was to search for clinical research papers related to Chinese herbal medicines for the treatment of stage 4 diabetic nephropathy (or diabetic kidney disease), and to analyze the principles of Chinese herbal medicines for the treatment of stage 4 diabetic nephropathy using the method of searching for published research data from the China National Knowledge Infrastructure (CNKI) online database system of the People's Republic of China. There were 71 research papers related to this topic. The results have shown that the top five frequently used Chinese herbal medicines are: Huangqi, Danshen, Fuling, Shanyao and Dahuang. According to the research, most of Chinese herbal medicines have a sweet taste with a moderately warm property when entering the spleen meridian energy line. Therefore, it is clear that the principles of Chinese herbal medicine for treating stage 4 diabetic nephropathy are based on the underlying mechanism of disease, which is mainly caused by Yang deficiency in the spleen and kidneys. For this reason, the most commonly used Chinese herbal medicine is Huangqi, which has a sweet taste with warm, medium properties and can enter the spleen meridian energy line the most.

Key words: Chinese herbal medicine, Chinese medicine recipe, Huangqi, stage 4 diabetic nephropathy

บทนำและวัตถุประสงค์

โรคเบาหวานลงไต (diabetic nephropathy) เป็นภาวะแทรกซ้อนที่ไตของผู้ป่วยที่เป็นโรคเบาหวาน ไตส่วนใหญ่ได้รับความเสียหายเนื่องจากความผิดปกติในระยะยาวของการเผาผลาญกลูโคสในเลือด เนื่องจากระดับน้ำตาลที่สูงเรื้อรังและสามารถพัฒนาไปสู่ภาวะไตวายและในที่สุดก็ก่อให้เกิดโรคไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย (end-stage renal disease) โรคเบาหวานลงไตเป็นภาวะแทรกซ้อนเรื้อรังของหลอดเลือดขนาดเล็กที่พบบ่อยที่สุดและเป็นโรคเรื้อรังที่คุกคามต่อสุขภาพอย่างร้ายแรง^[1] สมาคมโรคเบาหวานแห่งประเทศไทยได้สำรวจเกี่ยวกับ

โรคเบาหวานลงไตในประเทศจีน พบว่าในปัจจุบันอุบัติการณ์ของโรคไตจากเบาหวานอยู่ที่ประมาณ 20-40% ซึ่งในจำนวนนี้มีผู้ป่วยเบาหวานลงไตระยะที่ 4 เป็นจำนวนมาก^[2] ข้อมูลจากโครงการสำรวจโรคเบาหวานในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2549 บ่งชี้ว่า ในจำนวนผู้ป่วยโรคเบาหวานที่ได้รับการรักษา มีผู้ป่วยร้อยละ 44 เป็นโรคไต ร้อยละ 31 เป็นโรคตา และร้อยละ 8 เป็นโรคหัวใจ ความชุกของโรคไตเรื้อรังในประเทศไทยอยู่ในระดับสูงมีคนไทย 2-9 ล้านคนเป็นโรคไต^[3] และได้กลายเป็นสาเหตุที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งของโรคไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ดังนั้นการให้ความสนใจกับการรักษาโรคเบาหวานลงไตระยะที่ 4 เพื่อช่วยชะลอ

การดำเนินโรคหรือหยุดยั้งการพัฒนารไปสู่ไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย จึงถือเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการจัดการโรคเบาหวานลงไต ในปัจจุบันมีการรักษาโรคเบาหวานลงไตระยะที่ 4 ด้วยยาสมุนไพรจีน^[4] ซึ่งในประเทศจีนได้มีการศึกษาวิจัยการนำยาสมุนไพรจีนต่าง ๆ ของแพทย์จีนเชี่ยวชาญมาใช้รักษาโรคเบาหวานและพบว่าการใช้ยาสมุนไพรจีนรักษาทำให้สามารถลดระดับน้ำตาลในเลือด ลดไขมันได้ดีขึ้น และบรรเทาอาการต่าง ๆ เช่น บวม น้ำ ปวดเข่า ร่างกายอ่อนเพลีย โดยแพทย์จีนเชี่ยวชาญได้ใช้หลักการบำรุงปอด ม้ามและไตเพื่อปรับการไหลเวียนของน้ำในร่างกาย^[5] ฉะนั้นการใช้ยาสมุนไพรจีนร่วมรักษาจะทำให้ภาวะของโรคเบาหวานลงไตคงที่ขึ้น เป็นผลดีอย่างมากกับการชะลอการดำเนินโรคไตของผู้ป่วยได้ ซึ่งทำให้คุณภาพชีวิตของผู้ป่วยดีขึ้น และทำให้ลดค่าใช้จ่ายสูงเพื่อการดูแลรักษารวมถึงหัตถการที่มีค่าใช้จ่ายสูงเช่น การล้างไต เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อสืบค้นการรักษาโรคเบาหวานลงไตระยะที่ 4 โดยใช้ยาสมุนไพรจีนเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์อธิบายตามหลักการการแพทย์จีนและนำมาประมวลผลทางสถิติ เพื่อนำหลักการต่าง ๆ นี้ไปใช้ในทางคลินิกได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถนำความรู้ทางวิจัยนี้ไปใช้สำหรับการรักษาและเพื่อบรรเทาอาการเจ็บป่วยจากโรคเบาหวานลงไตระยะที่ 4

วิธีการสืบค้นข้อมูล

ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยจากผลการศึกษาในผู้ป่วยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาสมุนไพรจีนเพื่อรักษาโรคเบาหวานลงไตระยะที่ 4 โดยสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูล CNKI (China National Knowledge Infrastructure) ในระบบ online

database ของสาธารณรัฐประชาชนจีน ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2549 จนถึงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2565 เป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 16 ปี โดยระบุคำสำคัญเพื่อใช้ในการสืบค้นดังนี้ “ยาสมุนไพรจีน” “ตำรายาจีน” และ “เบาหวานลงไตระยะที่ 4” คัดเลือกเฉพาะบทความหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลการรักษาโรคเบาหวาน ซึ่งปรากฏว่ามีงานวิจัยหรือบทความวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งหมด 2,510 เรื่อง โดยการศึกษาครั้งนี้ผ่านการคัดกรองเฉพาะที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการใช้ยาสมุนไพรจีนเพื่อรักษาโรคเบาหวานลงไตระยะที่ 4 และผ่านข้อมูลที่เกณฑ์การคัดเลือกมีทั้งสิ้น 71 เรื่อง จึงได้นำข้อมูลดังกล่าวมาทบทวน

เนื้อหาที่ทบทวน

คัดกรองเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาสมุนไพรจีนเพื่อรักษาโรคเบาหวานลงไตระยะที่ 4 โดยพิจารณาจากปีที่พิมพ์ วิธีการรักษาของโรคเพื่อนำมาเป็นเนื้อหาที่คัดกรองออกและพบว่ามีความเกี่ยวข้องทั้งหมด 2,510 เรื่อง จากนั้นได้มีการคัดเลือบทความวิจัยอีกครั้งโดยอาศัยเกณฑ์คุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างที่เลือกเข้าศึกษาและเกณฑ์การคัดออกของกลุ่มตัวอย่าง และใช้โปรแกรม Microsoft Excel 2010 เพื่อสร้างตารางสำหรับการจัดเก็บข้อมูลการวิจัยและนำมาสรุปสถิติสำหรับการใช้ยาสมุนไพรจีนเพื่อรักษาโรคเบาหวานลงไตระยะที่ 4 และบทความวิจัยที่ผ่านการคัดเลือกคงเหลือรวมทั้งหมด 71 เรื่อง โดยเป็นไปตามเกณฑ์คุณสมบัติดังนี้

1. คุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างที่เลือกเข้าศึกษา

1.1 เป็นบทความวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์ในช่วงวันที่ 1 กรกฎาคม 2549 จนถึงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2565

1.2 ผ่านเกณฑ์การวินิจฉัยโรคเบาหวานและเกณฑ์การวินิจฉัยทางคลินิกของโรคเบาหวานลงไตรยะที่ 4 เท่านั้น

1.3 การรักษาใช้ยาสมุนไพรจีนหรือยาสมุนไพรจีนร่วมกับยาปัจจุบัน หรือการฝังเข็ม

2. เกณฑ์การคัดออกของกลุ่มตัวอย่าง

2.1 บทความวิจัยที่ไม่ตรงตามเกณฑ์การวินิจฉัยโรคเบาหวานและเกณฑ์การวินิจฉัยทางคลินิกของโรคเบาหวานลงไตรยะที่ 4

2.2 การวิจัยทางเภสัชวิทยา การทดลองในสัตว์ หรือประสบการณ์ทางการแพทย์ เป็นต้น

2.3 ผู้ป่วยที่มีโรคประจำตัวร้ายแรงอื่น ๆ เช่น โรคหัวใจ ตับ เป็นต้น

ผลการศึกษา

ผลการคัดกรองเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งหมด 2,510 เรื่อง หลังจากคัดกรองตามเกณฑ์การคัดเลือกข้างต้น คงเหลือบทความวิจัยที่ผ่านเกณฑ์ทั้งสิ้น 71 เรื่องและวิเคราะห์ข้อมูลของยาสมุนไพรจีน

1. ผลการศึกษาความถี่ของยาสมุนไพรจีน

พบว่าบทความวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาสมุนไพรจีนรักษาโรคเบาหวานลงไตรยะที่ 4 มีการใช้ยาสมุนไพรจีนทั้งสิ้น 154 ชนิด และยาที่ใช้บ่อยมากกว่าหรือเท่ากับ 10 ครั้ง 18 ชนิด เช่น หวงจี้ (Huangqi) ตันเชิน (Danshen) ฟูหลิง (Fuling) ชันเย่า (Shanyao) ต้าหวง (Dahuang) ชันจูวี่ (Shanzhuyu) และดังกุย (Danggui) เป็นต้น ตลอด

จนสัดส่วนความถี่ของการใช้ยา (ตารางที่ 1)

2. วิเคราะห์ความถี่ของยาสมุนไพรจีน

จากผลการศึกษาความถี่ของยาสมุนไพรจีนทั้งหมดพบว่ายาที่มีการใช้บ่อยมากกว่าหรือเท่ากับ 10 ครั้งมีมากถึง 18 ชนิด ดังนั้นจึงนำยาทั้งหมด 18 ชนิด มาทำการวิเคราะห์ทางสถิติของยาพบว่ารสยาที่มีความถี่สูงที่สุดคือรสหวาน 13 ครั้ง คิดเป็น 27.90% ถัดมาเป็นรสขม 5 ครั้งคิดเป็น 19.23% เป็นต้น (ตารางที่ 2)

3. วิเคราะห์ความถี่คุณสมบัติของยาสมุนไพรจีน

จากผลการวิจัยยาสมุนไพรจีน 18 ชนิดข้างต้น นำมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติคุณสมบัติของยาพบว่า คุณสมบัติที่มีความถี่สูงที่สุดคือ คุณสมบัติอุ่น และคุณสมบัติกลาง 6 ครั้ง คิดเป็น 27.90% ถัดมาเป็นคุณสมบัติเย็น 4 ครั้งคิดเป็น 27.77% เป็นต้น (ตารางที่ 3)

4. วิเคราะห์ความถี่ยาสมุนไพรจีนที่เข้าเส้นลมปราณ

จากผลการวิจัยยาสมุนไพรจีน 18 ชนิดข้างต้น นำมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติยาสมุนไพรจีนที่เข้าเส้นลมปราณพบว่า เส้นลมปราณที่มีความถี่สูงที่สุดคือ เส้นลมปราณม้าม 11 ครั้ง คิดเป็น 27.90% ถัดมาเป็นเส้นลมปราณไต 9 ครั้งคิดเป็น 19.56% เป็นต้น (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 1 ความถี่ของยาสมุนไพรจีนที่ใช้ในการรักษาโรคเบาหวานลงไตระยะที่ 4 (จากมากไปหาน้อย)

ลำดับ	ชื่อยาสมุนไพรจีน	รสชาติด	คุณสมบัติ	เข้าเส้นลมปราณ	จำนวนครั้งที่ใช้	ร้อยละ(%)
1	หวงฉี (Huangqi)	หวาน	อุ่นเล็กน้อย	ม้าม ปอด	64	15.57
2	ตันเชิน (Danshen)	ขม	เย็นเล็กน้อย	หัวใจ เยื่อหุ้มหัวใจ ตับ	37	9.00
3	ฝูหลิง (Fuling)	หวาน จืด	กลาง	หัวใจ ไต ม้าม	30	7.29
4	ต้าหวง (DaHuang)	ขม	เย็น	ม้าม กระเพาะลำไส้ใหญ่ ตับ เยื่อหุ้มใจ	28	6.81
5	ซันเย่า (Shanyao)	หวาน	กลาง	ม้าม ปอด ไต	28	6.81
6	ซานจู่วี (Shanzhuyu)	เปรี้ยว ฝาด	อุ่นเล็กน้อย	ตับ ไต	27	6.56
7	ดังกุย (Danggui)	หวาน เผ็ด	อุ่น	หัวใจ ตับ ม้าม	25	6.08
8	เซิงตี้หวง (Shengdihuang)	หวาน ขม	เย็น	หัวใจ ไต ตับ	23	5.59
9	ไปจู้ (Baizhu)	หวาน ขม	อุ่น	ไต ม้าม	22	5.35
10	เจ้อเซี่ย (Zhexia)	หวาน	เย็น	ไต กระเพาะปัสสาวะ	19	4.62
11	จิงอิงจื่อ (Jinyingzi)	เปรี้ยว ฝาด หวาน	กลาง	ลำไส้ใหญ่ ไต กระเพาะปัสสาวะ	19	4.62
12	ชวนซยง (Chuanxiong)	เผ็ด	อุ่น	ตับ ถุงน้ำดี เยื่อหุ้มหัวใจ	17	4.13
13	ดั่งเชิน (Dangshen)	หวาน	กลาง	ม้าม ปอด	16	3.89
14	เชียนสื่อ (Qianshi)	ฝาด หวาน	กลาง	ม้าม ไต	13	3.16
15	สูตี้หวง (Shudihuang)	หวาน	อุ่นเล็กน้อย	ตับ ไต	13	3.16
16	กันเฉ่า (Gancao)	หวาน	กลาง	หัวใจ ปอด ม้าม กระเพาะ	10	2.43
17	ฟู่จื่อ (Fuzi)	เผ็ด หวาน	ร้อนมาก	หัวใจ ไต ม้าม	10	2.43
18	กู่เจี้ยนอวี่ (Guijianyu)	ขม	เย็น	ตับ ม้าม	10	2.43

ตารางที่ 2 ความถี่ของรสของยาสมุนไพรจีนที่ใช้ในการรักษาโรคเบาหวานลงไตระยะที่ 4 (จากมากไปหาน้อย)

ลำดับ	รสชาติด	จำนวนครั้งที่ใช้	ร้อยละ(%)
1	หวาน	13	50.00
2	ขม	2	19.23
3	ฝาด	3	11.53
4	เปรี้ยว	5	7.69
5	เผ็ด	2	7.69
6	จืด	1	3.84

ตารางที่ 3 ความถี่ของคุณสมบัติของยาสมุนไพรจีนที่ใช้ในการรักษาโรคเบาหวานลงไตระยะที่ 4 (จากมากไปหาน้อย)

ลำดับ	คุณสมบัติ	จำนวนครั้งที่ใช้	ร้อยละ(%)
1	อุ่น อุณหภูมิเล็กน้อย	6	33.33
2	กลาง	6	33.33
3	เย็น เย็นเล็กน้อย	5	27.77
4	ร้อนมาก	1	5.55

ตารางที่ 4 ความถี่ของการเข้าเส้นลมปราณของยาสมุนไพรจีนที่ใช้รักษาโรคเบาหวานลงไตระยะที่ 4 (จากมากไปหาน้อย)

ลำดับ	เข้าเส้นลมปราณ	จำนวนครั้งที่ใช้	ร้อยละ(%)
1	ม้าม	11	23.91
2	ไต	9	19.56
3	ตับ	8	17.39
4	หัวใจ	6	13.04
5	เยื่อหุ้มหัวใจ	3	6.52
6	ปอด	3	6.52
7	กระเพาะอาหาร	2	4.35
8	กระเพาะปัสสาวะ	2	4.35
9	ลำไส้ใหญ่	1	2.17
10	ถุงน้ำดี	1	2.17

บทวิจารณ์

โรคเบาหวานลงไตในทางการแพทย์แผนจีนมีชื่อเรียกว่า เสี่ยวเคอเบิ่ง (Xiaokebing) หรือเส้นเซียว (Shenxiao) ซึ่งกลไกการเกิดโรคเบาหวานลงไตในทางการแพทย์แผนจีนกล่าวไว้ว่า สารอินถูกทำลายจนกระทบหยาง เมื่อเจ็บป่วยเป็นเวลานานจนเกิดการทำลายหยางซึ่งทำให้เกิดหยางของม้ามและหยางของไตทั้งสองพร่อง^[6] ในคัมภีร์เซิงจี้จ่งลู่ (Shengjizonglu) ได้อธิบายไว้ว่า การเจ็บป่วยยาวนานจนทำลายหยางของไต หรือทำให้ทั้งอินหยางพร่อง และมีความชื้นเลือดอุดกั้นร่วมด้วย เป็นต้น ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่าโรคเบาหวานลงไตกลไกหลักคือพร่อง^[7] ซึ่งผู้ป่วยค่อยๆ แสดงอาการพร่องออกมา โดยสาเหตุหลักจากหยางของม้ามและไตพร่อง ซึ่งเป็นกลไกที่พบมากที่สุดของโรคเบาหวานลงไต^[8] และมักพบกลุ่มอาการหยางของม้ามและไตพร่องกับผู้ป่วยเบาหวานลงไตระยะที่ 3 และ 4 มากที่สุด^[9]

จากผลสรุปการศึกษาพบว่ายาสมุนไพรจีนที่ใช้รักษาโรคเบาหวานลงไตระยะที่ 4 มากที่สุดคือ หวงฉี (Huangqi) ลำดับรองลงมาคือ ตันเฉิน (Danshen) ฟูลิง (Fuling) ชันเย่า (Shanyao) เป็นต้น จากทฤษฎีแพทย์แผนจีนได้อธิบายว่าพื้นฐานของโรคเบาหวานลงไตเกิดจากหยางของม้ามและไตพร่อง และมีความชื้นเลือดคั่งอุดกั้นเป็นอาการรอง ดังนั้นผลการศึกษาสรุปลงจึงได้ว่าหลักการรักษาหลักของโรคเบาหวานลงไตระยะที่ 4 คือ เลือกใช้ยาที่มีสรรพคุณบำรุงม้าม บำรุงซี่ หมุนเวียนน้ำขจัดความชื้นเป็นหลักสำคัญ ดังนั้นจึงพบว่ามีการใช้ยาหวงฉี (Huangqi) มากที่สุด

จากการศึกษาพบว่ายาสมุนไพรจีนที่มีคุณสมบัติอุ่นและกลางพบได้มากที่สุด ซึ่งคุณสมบัติอุ่นสามารถอุ่นไตพุงหยาง หมุนเวียนซี่และน้ำ และยาที่มีคุณสมบัติกลางสามารถปรับยาโรคเบาหวานลงไตระยะที่ 4 ซึ่งมีสาเหตุหลักคือหยางของม้ามและไตพร่อง เมื่อหยางของไตพร่อง การเผาผลาญน้ำจึงมีความผิดปกติจนทำให้พบเห็นอาการบวม น้ำ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการใช้ยาที่มีคุณสมบัติอุ่นเพื่อทำให้หยางไตกลับมาปกติและคุณสมบัติกลางเพื่อปรับยา

ในคัมภีร์เนยจิง (Neijing) กล่าวไว้ว่า รสชาติทั้งห้าเข้าตามอวัยวะต่าง ๆ รสเปรี้ยวเข้าตับ รสเผ็ดเข้าปอด รสขมเข้าหัวใจ รสเค็มเข้าไตและรสหวานเข้าม้าม รสหวานสามารถบำรุง ปรับตัวยาในตำรับให้เข้ากัน และช่วยระงับอาการปวด การศึกษาพบว่า ยาสมุนไพรจีนที่ใช้รักษาโรคเบาหวานลงไตระยะที่ 4 มากที่สุด คือ ยาสมุนไพรที่มีรสหวานมากที่สุด และจากผลสรุปการศึกษาพบว่ายาสมุนไพรจีนเข้าเส้นลมปราณม้ามมากที่สุด ซึ่งที่กล่าวมาข้างต้น หลักการรักษาลึกของโรคเบาหวานลงไตคือบำรุงม้าม บำรุงซี่ หมุนเวียนน้ำขจัดชื้น ดังนั้นยาที่พบส่วนใหญ่จึงเข้า

เส้นลมปราณม้ามมากที่สุด

บทสรุป

การศึกษานี้ทำการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดและถูกคัดเลือกผ่านเกณฑ์การคัดเลือกคงเหลือทั้งสิ้น 71 เรื่อง ซึ่งได้จัดทำออกมาในรูปแบบทางสถิติโดยใช้โปรแกรม Microsoft excel 2010 และนำมาวิเคราะห์สรุปหลักเกณฑ์การเลือกใช้ยาสมุนไพรจีนรักษาโรคเบาหวานลงไต่ระยะที่ 4 จากผลการศึกษาความถี่ของยาสมุนไพรจีนพบยาทั้งสิ้น 154 ชนิด และยาที่ใช้บ่อยมากกว่าหรือเท่ากับ 10 ครั้งมีมากถึง 18 ชนิด จึงนำมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติพบว่า ความถี่ในการนำยาสมุนไพรมาใช้อย่างน้อยที่สุด 5 ลำดับแรกคือ หวงฉี (Huangqi) ร้อยละ 15.57 ดันเฉิน (Danshen) ร้อยละ 9.00 ฟู่หลิง (Fuling) ร้อยละ 7.29 ชันเย่า (Shanyao) ร้อยละ 6.81 และต้าหวง (Dahuang) ร้อยละ 6.81 โดยยาสมุนไพรจีนร้อยละ 50 มีรสหวาน รonglong มาคือ รสขม ร้อยละ 19.23 และยารสจืดใช้น้อยที่สุดร้อยละ 3.84 ในส่วนของคุณสมบัติยาโดยยาที่มีคุณสมบัติอุ่นและกลางพบว่าใช้บ่อยที่สุดคือ ร้อยละ 33.33 ฤทธิ์ที่ใช้บ่อยที่สุดคือ ร้อนมาก ร้อยละ 5.55 และการเข้าเส้นลมปราณที่พบมากที่สุดคือ ม้าม ร้อยละ 23.91 รonglong มาคือ ไต ร้อยละ 19.56 และใช้น้อยที่สุดคือ ยาที่เข้าเส้นลมปราณลำไส้ใหญ่และทวารหนักใช้ไปเพียง ร้อยละ 2.17

References

1. Wang MR, Yu LH, Wang TT. Effect of Shenqi, Dihuang decoction on inflammatory factor, renal function and microcirculation in patients with early diabetic nephropathy. *China Journal of Chinese Materia Medica*. 2018;43(6):1276-81.
2. Chinese Diabetes Society. Guidelines for the prevention and control of type 2 diabetes in China (2017 Edition). *Chinese Journal of Practical Internal Medicine*. 2018;38(4):319.
3. Chronic kidney disease prevention project in hypertension and diabetes patients 2559. Nonthaburi, Thailand: Department of Disease Control, Ministry of Public Health. 2016. (in Thai).
4. Wei JH, Zhang ZZ, Gu J. Treatment of 48 cases of early diabetic nephropathy by Yishen Bu PI Huoxue method. *Shandong Journal of Traditional Chinese Medicine*. 2010;06:407.
5. Zhang QS, Tian YW, Xia ZH. The experience of Xia Zhonghe in the treatment of diabetic nephropathy with urine protein by Using Chinese medicine. *Guangming Journal of Chinese Medicine*. 2016;31(05):636-8.
6. Shi J. Clinical analysis of the effect of TCM syndrome differentiation on diabetic nephropathy. *Diabetes New World*. 2015;(13):102-3.
7. Bai BA. Traditional Chinese medicine for the treatment of diabetic nephropathy with chronic renal failure clinical research. *Journal of Sichuan of Traditional Chinese Medicine*. 2010;28(09):55-6.
8. Wang SL, Zou YP, Yang H. Evaluation on clinical therapeutic effects of modified Zhenwu decoction in treating IV stage diabetic nephropathy due to Yang deficiency of spleen-kidney. *Journal of Nanjing University of Traditional Chinese Medicine*. 2016;32(03):220-3.
9. Lan YL, Su XH, Hong YH. Clinical observation on Zhenwu Tongmai decoction on spleen-kidney Yang deficiency of type 2 diabetic nephropathy. *Journal of Yunnan University of Traditional Chinese Medicine*. 2015;38(05):65-9.